

Børne- og Undervisningsministeriet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

3-1-2024

Ansøgning om dispensation for reglerne om bedre fordeling af børn i dagtilbud og obligatoriske sprogprøver på skoleområdet

Pr. d. 1. december 2023 er boligområdet Vejleåparken i Ishøj Kommune igen kommet på Social- og Boligministeriets liste over udsatte boligområder. I forbindelse med boligområdets placering på listen, træder der, i henhold til Almenboliglovens § 61a, en række bestemmelser i kraft på dagtilbuds- og skoleområdet, der har gennemgribende betydning for dagtilbud og skoler i Vejleåparken og øvrige dagtilbud og skoler generelt i kommunen.

Ishøj Kommune søger om dispensation uden slutdato for følgende, som uddybes efterfølgende:

Bedre fordeling af børn i dagtilbud, herunder

- Kravet om max. 30 pct. nyoptag af børn bosat i det udsatte boligområde jf. dagtilbudsloven § 26 a
- Kravet om at tilbyde to pladser (dobbel anvisning) jf. dagtilbudslovens § 23 stk. 4.

Obligatoriske sprogprøver på skoleområdet, herunder

- Kravet om obligatoriske sprogprøver i henhold til § 11 a i folkeskoleloven.

Bedre fordeling af børn i dagtilbud

Ifølge dagtilbudslovens § 26 a må alle kommunale, selvejende og private institutioner maksimalt optage 30 pct. nye børn, bosiddende i det udsatte boligområde, i løbet af et kalenderår gældende fra den 1. januar til den 31. december samme år.

Da boligområdet Vejleåparken i Ishøj Kommune er kommet på listen over udsatte boligområder pr. 1. december 2023, gælder kravet om maksimalt ny-optag på 30 pct. børn fra dette boligområde i alle kommunens institutioner for perioden 1. januar 2024 til 31. december 2024.

Dette får betydning for kommunens anvisning af pladser i 2024 til børn i dagtilbud for børn med folkeregisteradresse i Vejleåparken.

Boligområdet Vejleåparken i Ishøj Kommune har tre store dagtilbud tilknyttet, Firkløveren, Femkanten og Piletræet. De er normeret til et samlet antal pladser op til maxkapacitet.

citet på 398 normalpladser og 12 specialpladser, hvilket udgør 30 pct. af kommunens normerede pladser i dagtilbud. Vejleåparkens børn i alderen fra 26 uger indtil skolestart udgør 21 procent af kommunens børn i samme aldersgruppe.

Dagtilbuddene i Vejleåparken er således helt afgørende for at kommunen kan opretholde vores pasningsgaranti jf. § 23 i dagtilbudsloven. Ca. 50 procent af børnene i de tre dagtilbud i Vejleåparken bor udenfor Vejleåparken. Hvilket har stor betydning for sammensætningen af børnegruppen, som er mangfoldig både ift. kulturel, sproglig og socioøkonomisk baggrund.

Kommunen arbejder allerede intensivt med høj kvalitets dagtilbud på flere niveauer i Vejleåparken med målrettet tidlig opsporing og forebyggende sociale indsatser, understøttet af bl.a. sprogpædagogiske indsatser i alle dagtilbud, ICDP- der sigter mod at øge kvaliteten af samspillene mellem børn og omsorgspersoner, og en defineret kvalitetsforståelse, der understøtter viden om dansk kultur og traditioner. Kommunen samarbejder desuden i 2023/24 med praksiskonsulenterne fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, om at udvikle læringsmiljøer, der i højere grad kan imødekomme børns forskellige behov og deltagelsesmuligheder i fællesskaberne i de tre dagtilbud i Vejleåparken.

Med placeringen på listen over udsatte boligområder pr. 1. december 2023, står vi over for en særdeles udfordrende situation pr. 1. januar 2024, idet vi ikke længere kan benytte disse tre dagtilbud til børn fra Vejleåparken. Det vanskeliggør vores muligheder for at overholde kommunens pasningsgaranti og leve op til lovgivningen om indskrivning af børn i dagtilbud fra udsatte boligområder.

Ifølge vores beregninger fra pladsanvisningens ventelister og befolkningsprognosen er det ikke muligt, at en tredjedel af de ny-indskrevne børn fra området optages i de øvrige dagtilbud i andre dele af kommunen. Vi oplever allerede betydelige udfordringer med pladsanvisning i forhold til den maksimale kapacitet i kommunens dagtilbud. Yderligere vil vi blive hårdt ramt i forlængelse af dagtilbudsloven § 23, stk. 4, hvis vi, når vi anviser plads i et dagtilbud beliggende i et udsat boligområde til børn, der bor uden for området, samtidigt skal tilbyde en anden plads udenfor det udsatte område. De obligatoriske læringstilbud til de børn fra Vejleåparken, der ikke er i dagtilbud, kommer derudover. Disse kriterier vil uundgåeligt føre til, at vi skal have ekstra pladskapacitet at tilbyde i vores dagtilbud, hvilket er en opgave, som vi ikke for nuværende kan opfylde. Det vil derfor ikke være muligt for kommunen at nå at etablere pladser i det tempo, som lovgivningen tilsiger.

Derudover vil det være en uoverstigelig økonomisk udfordring for kommunen at skulle nyetablere en tredjedel af sin dagtilbudskapacitet. Det vil både være en finansiell udfordring og en udfordring i forhold til overholdelse af anlægs- og servicerammen. Da kommunen stort set er fuldt udbygget, og alle ledige grunde er beliggende i grøn kile eller transportkorridorer, hvor vi ikke må bygge, er det heller ikke muligt at bygge nye dagtilbud i kommunen, som kan rumme så mange børn.

I Ishøj kommune udgør boligområdet Vejleåparkens børn 21 procent af kommunens børn i samme aldersgruppe. Af dagtilbudslovens § 26 a, stk. 11, fremgår det, at Børne- og Undervisningsministeren kan fastsætte regler om maksimal procentsats for årlig nyoptag, når andelen af børn i alderen fra 26 uger og indtil skolestart med bopæl i udsatte boligområder overstiger 20 pct. af den samlede gruppe af børn i kommunen i samme aldersgruppe.

Der søges om dispensation uden en slutdato fra reglen om max. 30 pct. nyoptag af børn bosat i det udsatte boligområde jf. dagtilbudsloven § 26 a, og dispensation fra at tilbyde to pladser jf. dagtilbudslovens § 23 stk. 4. Ishøj Kommune ønsker ovenstående godkendt efter § 100 i dagtilbudsloven. Ansøgningen er begrundet i en vurdering af den samlede pladskapacitet på dagtilbudsområdet i Ishøj Kommune, i sammensætningen af børnegrupperne og kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i de omfattede dagtilbud i Vejleåparken, som allerede i dag understøtter dansk sprog, kultur og normer, så børnene ikke vokser op i et parallelsamfund. Der søges derfor dispensation uden en slutdato for at kunne fastholde en fortsat positiv udvikling i området.

Obligatoriske sprogprøver på skoleområdet

På skoleområdet har det ligeledes betydningsfulde konsekvenser, at Vejleåparken er udpeget som udsat boligområde jf. § 61 a i almenboliglovgivningen. Samtlige elever i børnehaveklassen på den berørte skole "Strandgårdsskolen" er underlagt de obligatoriske sprogprøver, samt tilsvarende krav til de tosprogede elever i 1 – 9 klasse, som modtager undervisning i dansk som andetsprog – supplerende jf. § 11 a i folkeskoleloven.

Strandgårdsskolen blev en heldagsskole i 2009, hvor skole, læring og fritid er tænkt ind i en sammenhængende dag for eleverne. Med oprettelsen af heldagsskole, har der i højere grad været bedre mulighed for differentiering og læringsmålrettet tilbud til eleverne på skolen. Strandgårdsskolen har over de seneste år gennemgået en positiv udvikling, som understøttes af resultater fra kvalitetsrapporten fra 2022, hvor den samlede trivsel er på niveau med landsgennemsnittet, og fraværet har været faldende.¹ Endvidere er elevernes faglige udbytte på niveau og i nogle år bedre end landsgennemsnittet, når vi ser på deres socioøkonomiske referencer². I 2021, havde Strandgårdsskolen eksempelvis et karaktergennemsnit i de bundne prøver på 8,4, hvilket er 0,5 karakterpoint bedre end landsgennemsnittet.

Skolens positive resultater er ikke tilfældige, men er opnået gennem en vedvarende og målrettet indsats igennem mere end 15 år, hvor fokus har været på sprog og sproglig udvikling i alle fag. Blandt andet har Strandgårdsskolen deltaget i et stort projekt om skrive-daktik, sprog-baseret undervisning og Læse for at læse – med kompetenceudvikling af skolens lærere i forhold til faglig læsning og skrivning i fagene. Strandgårdsskolen benytter også metoden "Det sproglige kvarter" til systematisk at arbejde med udvidelse af elevernes ordforråd og sætter fokus på at udvikle elevernes sprog fra hverdagssprog til fagsprog. Metoden er udviklet i samarbejde med Nationalt videncenter for læsning, og er siden 2017 blevet implementeret del af undervisningen hos alle lærere

Strandgårdsskolen har gennem en årrække iværksat en række tiltag med henblik på at styrke fagligheden gennem et bevidst arbejde med at integrere den sproglige dimension i undervisningen. Alle disse indsatser og forløb udgør altså en afgørende faktor for skolens positive udvikling og fremgang, som der kan dokumenteres i flere af evalueringer og nationale undersøgelser.

Når Strandgårdsskolen pålægges de obligatoriske sprogprøver i henhold til § 11 a i folkesko-

¹ <https://ishoj.dk/media/i4nf5be4/skolernes-kvalitetsrapport-2022.pdf>

² <https://uddannelsesstatistik.dk/pages/institutions/183004.aspx/?dashboard=Socio%C3%B8konomisk%20Reference>

leloven, er vi bekymret for, at skolen vil blive pålagt en bureaukratisk byrde, som umiddelbart ikke har nogen positiv effekt, men snarere vil virke stigmatiserende og skabe endnu et pres for eleverne.

Børne – og Undervisningsministeriets egen evaluering af de obligatoriske sprogprøver, som blev gennemført i 2022 af Aarhus Universitet og Epinion, viser, at de obligatoriske sprogprøver ikke har nogen dokumenteret virkning på den sproglige udvikling og trivsel. Tværtimod er der indikationer på, at det påvirker trivslen negativt hos de elever, der skal gennemføre de obligatoriske sprogprøver.³

Når formålet med de obligatoriske sprogprøver, ifølge den politiske aftale fra 2018, er at styrke elevernes sproglige forudsætninger for at kunne indgå i sociale og faglige fællesskaber samt at undgå fagligt efterslæb, opstår der en diskrepans, når Strandgårdskolen over flere år præsterer godt og som minimum opnår de forventede resultater i forhold til elevernes socioøkonomiske reference.

På baggrund af det ovenstående og bekymringerne om de obligatoriske sprogprøver, og de konsekvenser det kan medføre, ansøger vi hermed om dispensation fra kravet om obligatoriske sprogprøver i henhold til § 11 a i folkeskoleloven. Vi mener, at dispensationen vil bidrage til at fortsætte den positive udvikling, skabe optimale betingelser for elevernes trivsel og undgå unødigt bureaukrati.

Med venlig hilsen

Merete Amdisen
Borgmester

³ <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf23/jan/230124-bilag-1-evaluering-af-obligatoriske-sprogproever.pdf>